

POSTANOWIENIE

19 maja 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Władysław Pawlak

na posiedzeniu niejawnym 19 maja 2023 r. w Warszawie,
w sprawie z powództwa L. H.
przeciwko E. spółce akcyjnej w upadłości w S.
i Skarbowi Państwa - Generalnemu Dyrektorowi Dróg Krajowych i Autostrad
w Warszawie
o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej L. H.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie
z 28 marca 2022 r., I AGa 137/21,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od powoda na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 2700 (dwa tysiące siedemset) zł, tytułem kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Powód L. H. wniósł o zasądzenie na jego rzecz solidarnie od pozwanych E. spółki akcyjnej w S. oraz Skarbu Państwa - Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad w Warszawie kwoty 87 947,44 zł, a ponadto od E. spółki akcyjnej w S. ustawowych odsetek za opóźnienie w transakcjach handlowych od kwoty 87 947,44 zł od dnia wniesienia pozwu, a także kwoty 1.044,18 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w transakcjach handlowych od dnia wniesienia pozwu.

Postanowieniem z 1 czerwca 2020 r. postępowanie wobec E. spółce akcyjnej w S. zostało zawieszone na podstawie art. 174 § 1 pkt 4 k.p.c.

Wyrokiem częściowym z 30 czerwca 2021 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie, uwzględnił powództwo i zasądził od pozwanego Skarbu Państwa - Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad w Warszawie na rzecz powoda kwotę 87 947,44 zł.

Wyrokiem z 28 marca 2022 r. Sąd Apelacyjny w Szczecinie, uwzględniając w całości apelację pozwanego Skarbu Państwa - Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad w Warszawie, zmienił zaskarżony wyrok częściowy i oddalił powództwo.

Wyrok Sądu odwoławczego powód zaskarżył skargą kasacyjną, którą oparł na podstawie naruszenia prawa materialnego, tj. art. 60 § 1 k.c. i art. 61 § 1 zd. 1 k.c. w zw. z art. 65¹ k.c. poprzez błędną wykładnię oraz art. 38 k.c. w zw. z art. 373 § 1 k.s.h. oraz art. 511 k.c. przez ich niewłaściwe zastosowanie wyrażające się w:

„a) uznaniu, że zawiadomienie o zwrotnej cesji wierzytelności stanowi oświadczenie woli przy składaniu którego zastosowanie ma art. 38 kc, podczas gdy stanowi ono oświadczenie wiedzy, do którego nie ma zastosowania art. 38 kc w związku z art. 373 § 1 k.s.h.

b) niezastosowaniu przepisu art. 511 kc który *per analogiam* należy stosować do zawiadomienia o zwrotnym przelewie wierzytelność co oznacza, że za wystarczające do uznania, że doszło do cesji wierzytelności (w tym cesji zwrotnej) należy uznać wystosowanie zawiadomienia o tym, że cedent (czy też faktor) dokonał tejże czynności,

c) niewłaściwe zastosowanie art. 38 kc w związku z art. 373 § 1 k.s.h. do oświadczeń zawartych w pismach I. S.A., które stanowiły oświadczenia wiedzy, a zatem przy ich składaniu nie jest konieczne działanie przez osoby upoważnione do reprezentacji”

oraz art. 38 k.c. w zw. z art. 95 k.c., art. 96 k.c., art. 98 k.c., art. 99 k.c. w zw. z art. 60 k.c. oraz w zw. art. 97 k.c. poprzez niewłaściwe zastosowanie przejawiające się w założeniu, że „pracownik (w tym pracownik zajmujący

kierownicze stanowisko) nie jest uprawniony do dokonania w imieniu pracodawcy zwrotnej cesji wierzytelności ani do skutecznego zawiadomienia o dokonaniu zwrotnej cesji wierzytelności nawet w sytuacji, gdy z punktu widzenia stosunków pracownika i pracodawcy oraz punktu widzenia osób trzecich pracownik ten jest upoważniony do działania w imieniu pracodawcy, w tym do dokonywania czynności prawnych w jego imieniu”.

Podstawą skargi był także zarzut naruszenia prawa procesowego, a mianowicie art. 245 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. poprzez zaniechanie oceny dokumentów prywatnych w postaci pism I. S.A. w W. z 10 lipca 2019 r. zawierających wskazane oświadczenia, co miało istotny wpływ na wyniki sprawy, „gdyż skutkowało uznaniem, że legitymacja czynna powoda została skutecznie podważona i powództwo ulega oddaleniu”.

W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powód stwierdził, że jest ona oczywiście uzasadniona na co wskazuje całokształt podniesionych w niej argumentów. Na wypadek niepodzielenia przez Sąd Najwyższy podniesionej argumentacji powód powołał się na występowanie w sprawie istotnych zagadnień prawnych, które przedstawił w formie następujących pytań:

„Czy zawiadomienie o zwrotnym przelewie wierzytelności stanowi oświadczenie woli czy oświadczenie wiedzy?

Czy do zawiadomienia o zwrotnym przelewie wierzytelności mają zastosowanie zasady reprezentacji spółki?

Czy przesłanie przez faktora do faktoranta oraz kontrahenta (dłużnika faktoranta) zawiadomienia o zwrotnym przelewie wierzytelności podpisane przez pracowników faktora, w tym pracownika zajmującego stanowisko dyrektora jest wystarczające do uznania, że doszło do zwrotnego przelewu wierzytelności?

Czy do ustalenia, że doszło do zwrotnego przelewu wierzytelności wystarczające jest złożenie oświadczenia przez osoby, które według „zewnętrznej” oceny są upoważnione do działania w imieniu faktora i mają wpływ na decyzje podejmowane przez faktora będącego osobą prawną?

Czy art. 97 kc ma zastosowanie również do złożenia przez pracownika faktora pisemnego oświadczenia o dokonaniu zwrotnej cesji wierzytelności?”

W odpowiedzi na skargę pozwany Skarb Państwa - Generalny Dyrektor Dróg Krajowych i Autostrad w Warszawie zastępowany przez Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej wniósł o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania bądź o jej oddalenie, a ponadto zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może zostać osiągnięty jedynie poprzez powołanie i właściwe uzasadnienie istnienia wymienionych przesłanek, a rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi do rozpoznania następuje na podstawie oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają przyczynom kasacyjnym wymienionym w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sposób w jaki należy prawidłowo uzasadnić wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania był przedmiotem licznych wypowiedzi Sądu Najwyższego.

Skarżący nieskutecznie powołał się na przyczynę przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., nie uzasadniając twierdzenia o oczywistej zasadności skargi stosowną, wymaganą argumentacją prawną, która zmierzałaby do wykazania kwalifikowanego, ewidentnego naruszenia powołanych w skardze przepisów prawa, możliwego do stwierdzenia bez merytorycznej analizy zaskarżonego orzeczenia oraz podstaw kasacyjnych (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49, z 5 października 2007 r., III CSK 216/07, nie publ i z 11 sierpnia 2011 r., IV CSK 163/11, nie publ.). Uzasadnienie wniosku powoda zupełnie pomija aspekt „oczywistości” zasadności skargi, sprowadzając się do powtórzenia w nieco zmienionej postaci większości zarzutów skargi i odwołania się do argumentacji przedstawionej na ich uzasadnienie. Sąd Najwyższy wyjaśnił w dotychczasowym orzecznictwie, że uzasadnienie wniosku nie może polegać na powtórzeniu, choćby w zmodyfikowanej formie, podstaw

kasacyjnych i ich uzasadnienia, ani być sformułowane w sposób, który wymagałby oceny zasadności postawionych zarzutów, która na obecnym etapie postępowania byłaby niedopuszczalna (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 18 maja 2018 r., IV CSK 618/17, nie publ.). Przy ocenie spełnienia tej przesłanki przyjęcia skargi do rozpoznania należy mieć na względzie, że skarga kasacyjna jako szczególny środek zaskarżenia nie służy weryfikacji prawidłowości podstawy faktycznej i prawnej prawomocnych orzeczeń, a rolą Sądu Najwyższego nie jest usuwanie ewentualnych wad i uchybień kwestionowanych rozstrzygnięć. Przyczyna kasacyjna, o której mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., oceniana z perspektywy publicznoprawnej funkcji skargi kasacyjnej, zakłada wykazanie, że zaskarżone orzeczenie jest ewidentnie i jednoznacznie błędne, czemu powód nie sprostał. Należy podkreślić, że skarżący nie mógł skutecznie zastąpić samodzielnej argumentacji uzasadnienia wniosku poprzez odwołanie się do uzasadnienia podstaw kasacyjnych, gdyż każdy z tych elementów ma odrębny i niezależny charakter, a ponadto pełni inną funkcję.

Niezależnie od powyższego wstępna analiza stanowiska Sądu odwoławczego w kontekście postawionych w skardze zarzutów nie pozwala na stwierdzenie, że jest ona oczywiście uzasadniona, a zaskarżone orzeczenie ewidentnie błędne, zwłaszcza, gdy weźmie się pod uwagę wyniki oceny dowodów, jakiej dokonał Sąd odwoławczy, której skarżący z uwagi na zakaz przewidziany w art. 398³ § 3 k.p.c. nie mógł podważyć. Jedną z kluczowych kwestii było stwierdzenie Sądu Apelacyjnego, że skarżący nie wykazał, aby doszło do zwrotnej cesji wierzytelności dochodzonych pozewem. Sąd drugiej instancji wskazał na brak dowodów w tym zakresie, a zwłaszcza umowy faktoringu, która pozwalałaby ocenić skuteczność zwrotnego przeniesienia tych wierzytelności. W tym kontekście badanie sformułowanych przez skarżącego zarzutów nie byłoby zasadne.

W skardze brak również argumentacji prawnej, która byłaby właściwa dla wykazania przyczyny przewidzianej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Jej wykazanie wymaga poza sformułowaniem określonego problemu prawnego o charakterze abstrakcyjnym i powołaniem przepisów, które stanowiły źródło jego powstania, zaprezentowania stosownej argumentacji przekonującej o istnieniu na tle tego problemu rozbieżnych ocen prawnych, a także świadczącej o poważnych

trudnościach w jego rozwiązaniu, ponadto wskazania, dlaczego jest ono istotne (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11 i z 12 grudnia 2013 r., IV CSK 384/13, nie publ.).

Skarżący, uzasadniając wniosek, nie uwzględnił tych wymagań, koncentrując się na próbie przekonania o zasadności podniesionych zarzutów, prezentując sposób, w jaki - jego zdaniem - należy rozwiązać postawione w skardze kwestie. Powód nie przedstawił w istocie żadnego istotnego zagadnienia prawnego w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Postawione w skardze pytania treściowo odpowiadają postawionym zarzutom, a jednocześnie uzasadnienie wniosku nie przekonuje, aby w sprawie pojawił się jakikolwiek istotny abstrakcyjny problem prawny, który wymagałby rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy. Wątpliwości co do prawidłowości stanowiska Sądu odwoławczego, nawet uzasadnione, samodzielnie nie pozwalają na wykazanie przyczyny przewidzianej w powołanym przepisie. Ponownie też trzeba w tym miejscu powiedzieć, że wobec wniosków, do których Sąd odwoławczy doszedł na podstawie analizy dowodów, brak byłoby podstaw, aby ewentualnie odnosić się w postępowaniu kasacyjnym do przedstawionych przez skarżącego „zagadnień”.

Z omówionych przyczyn Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c.

O kosztach postępowania kasacyjnego rozstrzygnięto stosownie do art. 98 § 3 k.p.c., art. 99 k.p.c. i 108 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. i art. 398²¹ k.p.c. oraz art. 32 ust. 3 ustawy z dnia 15 grudnia 2016 r. o Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej (tekst jedn.: Dz.U. z 2022 r., poz. 2100 ze zm.), a także § 2 pkt 6, § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r. poz. 1800 ze zm.).

(E.C.)

[ms]

